

بیماری های قلبی عروقی و گیاهان موثر بر آن

دکتر لاله خدائی
دکتری تخصصی فارماکوگنوزی

- اصلی ترین عامل مرگ و میر و ناتوانی بشر در اغلب کشورهای جهان
- جزو سه علت اول مرگ و میر و ناتوانی انسان در سراسر دنیا
- قابل پیشگیری و کنترل
- **عوامل خطر بیماریهای قلبی عروقی**

عوامل خطر غیر قابل تعدیل

- غیر قابل تغییر و مداخله
- این عوامل همراه فرد
- فرد و جامعه نمی توانند برای تغییر در آن دخالتی بکنند

1 (سن

2 (جنس : مردان

3 (سابقه خانوادگی

عوامل خطر رفتاری

- رفتار و نحوه زندگی
- قابل پیشگیری
- 1 (استعمال دخانیات
- 2 (زندگی کم تحرک و عدم وجود فعالیت فیزیکی مناسب
- 3 (چربی اشباع شده و کلسترول زیاد
- مصرف زیاد کالری و نمک
- مصرف الکل

عوامل خطر فیزیولوژیک

- 1 (فشارخون بالا
- 2 (چاقی
- 3 (افزایش چربی خون
- 4 (دیابت (مرض قند)

گیاهان موثر

1. اثرات درمانی
2. پیشگیری کننده
3. تاثیرگذاری بر بالا بودن چربی خون، فشار خون و نارسایی قلبی
4. از طریق ایجاد اثرات آنتی اکسیدانی، ضد لخته ای
5. کاهش دهنده ی فشار خون
6. جلوگیری از سخت شدن عروق
7. تنظیم ضربان قلب
8. گشادکنندگی عروق
9. نقش آنتی اکسیدان ها و فلاونوئیدهای موجود در گیاهان در بهبود سلامت قلب و عروق

تاثیرات منفی گیاهان

1. ایجاد آریتمی، فشار خون و ایجاد اثرات مشابه جریانات عصبی سمپاتیک

• گیاه دیژیتالیس پورپوره آ

• نام عمومی foxglove

• خانواده گل میمون

• بومی اروپا

• یک الی دو متر

• گل‌های گیاه به رنگ بنفش

• گلیکوزیدهای قلبی در برگ‌ها، دانه ها و گل‌های گیاه

• همه قسمت‌های این گیاه سمی

• در صورت خورده شدن احتمال مرگ برای خورنده

• دلیل آن گلیکوزید قلبی دیژیتوکسی ژنین

• پزشکی برای اولین بار استخراج دیژیتوکسی ژنین از برگ‌های این گیاه

• کاربرد برای نارسایی قلبی

• علت اصلی سمیت گونه های دیژیتال، دو ترکیب مشابه با نام‌های دیگوکسین و دیژیتوکسین.

• این دو ترکیب مهار فعالیت آنزیم ATP از

• افزایش سدیم و کلسیم داخل سلولی

• در نتیجه افزایش قدرت انقباضی عضلات میوکارد

• مصرف عصاره گیاه اکنون منسوخ

• توصیه مصرف گلیکوزیدهای خالص (دیژیتوکسین و دیگوکسین)

گیاه سرخ ولیک یا زانزالک

• رزاسه

• (Hawthorn)

• Crataegus spp.

• درخت یا درختچه

• غالباً خاردار

• پوست درخت سرخ مایل به قهوه ای

• برگ آن سه یا پنج قسمتی

• گل آذین به صورت چتر ساده

• گلها به رنگ سفید یا کمی صورتی

• قسمت مورد استفاده گیاه برگ، گل و میوه

● در کاهش برون دهی قلبی

● نارسایی خفیف قلبی

● کهولت قلب

● موارد خفیف برادی کاردی

● **طب سنتی**

● مقوی قلب

● تنظیم کننده فشار خون

● آرام بخش

● ترکیبات پلیمری پروسیانیدینی

● عمل قوت دهی قلب

● **توصیه ها**

● عدم خوددرمانی با این گیاه

● در مورد اختلال شدید کبد و کلیه از مصرف دارو اجتناب

● اجتناب از مصرف در طی دوران بارداری و شیردهی

● اجتناب از مصرف در مورد کودکان

• با داروهای زیر مصرف نشود:

1. آنتی آریتمی و ضد پر فشاری خون

2. گلیکوزیدهای قلبی

3. تضعیف کننده های اعصاب مرکزی

4. مهار کننده های مونو آمین اکسیداز

• مصرف گیاه به صورت روزانه 5 گرم

• 900-160 میلی گرم عصاره

• چای حاصل از میوه ها

• به صورت یک قاشق مربا خوری در یک فنجان آب جوش به مدت 10-15

دقیقه جوشانده

• باقی در ظرف در بسته به مدت نیم ساعت

• به میزان 250 میلی لیتر، سه بار در روز مصرف

● سیر

● Allium sativum

● Garlic

● خانواده لیلیاسه

● ارتفاع 30-60 سانتی متر

● چند ساله

● بخش دارویی: بولب

● به صورت تازه و خشک شده

● در آسیا به صورت خودرو

● به صورت تجاری در بیشتر کشورها

● ترکیبات مهم موجود در بولب:

● ترکیبات سولفور ه که مهمترین آنها آیین که تبدیل به آلیسین

● از ترکیبات مهم دیگر: آجوائنها (انواع E و Z)

• از موارد مصرف در طب سنتی

- عفونت دستگاه تنفسی و ادراری
- عفونت قارچی پوست
- حالات روماتیسمی
- درمان سرماخوردگی، التهاب نایژه ها، سرفه، تب و التهاب دهان و گلو
- کاهش سطح کلسترول تام و تری گلیسرید، افزایش سطح HDL
- اثر بر تجمع پلاکتی
- کاهش خطر حمله قلبی و سکته
- درمان دیابت
- تقویت کننده قوای جنسی
- آرام بخش
- ضد تب
- قاعده اور
- کاهش خواب آلودگی
- ضد انگل، ضد قارچ، ضد ویروس و ضد آمیب
- در درجه سوم گرم و خشک

پیشگیری از تغییرات عروقی
آترواسکلروتیک وابسته به
سن.

هایپر لیپیدمی

افزایش فشار خون خفیف

موارد مصرف به تائید سازمان بهداشت جهانی

• از موارد منع مصرف این گیاه

1. در مورد بیماری‌هایی که به سیر حساسیت دارند
2. مبتلایان به التهاب حاد یا مزمن معده و دیگر قسمت‌های دستگاه گوارش
3. برخی ترکیبات سیر ایجاد گاسترآنتریت
4. مصرف مقدار زیاد سیر سبب افزایش خونریزی پس از جراحی
5. تحریک کلیه‌ها
6. در مورد مبتلایان به بیماری‌های شدید کبدی

• مصرف در بارداری و شیردهی:

1. مصرف گیاه در حد مقادیر غذایی آن در زنان باردار و شیرده
2. مصرف مقادیر درمانی آن به دلیل اثرات قاعده آور گیاه توصیه نمی شود
3. مصرف خوراکی سیر تازه به صورت خوراکی 2-5 گرم در روز
4. پودر خشک شده آن 0.4-1.2 گرم

در طب سنتی

- به صورت ضماد یا خمیر برای درمان عفونت های انگلی
- ❖ در ناحیه مقعد برای درمان کرمک
- ❖ قطعات سیر در پارچه نازک نرم قرار داده شده و بر روی پوست گذاشته شود
- ❖ امکان تحریک پوست

فراورده های موجود در بازار دارویی قطره استراگل

- مخلوطی از عصاره مایع هیدروالکلی گیاهان:
- بابونه
- پوست بید
- سیر
- قره قات
- زنجبیل
- فلفل قرمز
- 1.5% عصاره خشک زالزالک

● مواد موثره عصاره زالزالک

● افزایش نیروی انقباضی قلب

● بااتساع عروق موجب کاهش فشار خون و افزایش گردش خون کرونر

● فلاونوئیدها:

1. حفظ کلاژن جدار عروق در نتیجه حفظ عروق در برابر پلاک های آترواسکلروزی

2. آنتی اکسیدان و مهار عوامل اکسید کننده ایجاد کننده عوارض قلبی

● قره قاط

● موجب خونرسانی بهتر

● تشکیل عروق جدید

● پیشگیری از تجمع پلاکتی

● زنجبیل

● ضدالتهاب

● جلوگیری از تجمع پلاکتی

● سیر

- کاهش کلسترول خون
- جلوگیری از تجمع پلاکتها
- کاهش LDL و تری گلیسریدهای سرم
- افزایش HDL
- وقفه سنتز لیپید و افزایش دفع استرولها
- اثر ضد تصلب شرائین

● کاپسایسین

- موجود در فلفل قرمز همراه با ویتامین های A و C افزایش گردش خون عروق کرونر
- کاهش تری گلیسرید و کلسترول خون

● عصاره پوست بید

- همراه با مواد موثره عصاره بابونه دارای اثر ضد درد و ضد اسپاسم بوده و تخفیف دردهای قلبی

مجموعه مواد موثره در قطره استرگل

1. اثر سینرژستیک در کاهش لیپید های خون و تصلب شرایین
2. خون رسانی به اعضای بدن به خصوص قلب و عروق
3. با اثر ضد انعقادی در پیشگیری از لخته خون

عوارض جانبی:

در بعضی افراد سبب سوزش معده

تداخل دارویی:

در افرادی که از داروهای ضد انعقاد استفاده می کنند ممکن است موجب تشدید اثر ضد انعقاد

مقدار و طریقه مصرف:

1. در مورد پیشگیری از بیماری قلبی عروقی، یک بار در روز ترجیحا صبح ها 25 قطره.
2. در بیماران قلبی سه بار در روز، هر بار 20 قطره

● کراتاگل

● قرص روکش دار در بسته های 30 عددی است.

● موارد مصرف

● درمان نارسایی قلب

● آترواسکلروز، فشار خون بالا، نامنظمی ضربان قلب و نارسایی عروق
کرونر

● هر قرص روکش دار حاوی 240 میلی گرم عصاره خشک پودر گل و
برگ کراتاگوس

● آثار فارماکولوژیک:

● تشدید اثر گلیکوزید های قلبی

● فلاونوئیدها

● حفظ کلاژن جدار عروق در نتیجه حفظ عروق در مقابل پلاکهای
آترواسکلروزی

● اثر ملایم دیورتیکی

• مقدار مصرف:

• روزی 2-3 نوبت هر نوبت یک قرص

• قبل از غذا

• حداقل زمان مصرف دارو شش هفته

• موارد منع مصرف و عوارض جانبی:

• در اطفال زیر 12 سال توصیه نمی شود.

• ندرتا عوارضی مانند ضربان شدید قلب، عدم تعادل، سردرد، سرگیجه، تغییرات

گوارشی، نفخ و تنگی نفس و راش جلدی

• از مصرف همزمان این دارو با داروهای زیر اجتناب کنید:

• گلیکوزیدهای قلبی مانند دیگوکسین

• داروهای ضد انعقاد

• داروهای ضد آریتمی

• سیزاپراید

• مصرف این دارو در سه ماهه اول بارداری مجاز نمی باشد.

● گارسین 300 و 500 میلی گرمی

- در مورد آثار فارماکولوژیک و مواد موثره آن قبلا بحث شده است.
- از آنجایی که سیر روی سیکل قاعدگی اثر می کند و به عنوان مسقط جنین مشهور است
- مصرف آن در دوران بارداری شیر دهی توصیه نمی شود.

